

Valtuustoaloite Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen aluevaltuusto

Ilta- ja viikonloppuaikaisen kiirevastaanoton pilotoimiseksi Nurmeksensotekeskuksella

Nurmeksensosiaali- ja terveyskeskuksessa lääkärin vastaanotolle pääsee nykyisin pääosin arkipäivisin virka-aikana. Iltaisin, viikonloppuisin ja öisin Ylä-Karjalan asukkaat ohjautuvat Joensuun keskussairaalan päivystykseen. Pitkät välimatkat tekevät tästä monissa tilanteissa kohtuuttoman raskaan, aikaa vievän ja turvattomuutta lisäävän ratkaisun.

Alueellinen yhdenvertaisuus lääkärin ja hoitajan vastaanottopalvelujen saatavuudessa ei nykytilanteessa toteudu. Nurmeksens taajamasta Joensuuhun on noin 125 kilometriä, ja reuna-alueilta matka voi olla jopa noin 175 kilometriä yhteen suuntaan. Jo tavanomaisen kiireellisen vaivan, kuten ompelua vaativan haavan, äkillisen infektion tai muun nopeaa arviota ja hoitoa edellyttävän tilanteen vuoksi voi näin syntyä useiden tuntien asiointimatka hoitoon. Tämä viivästyttää hoitoon hakeutumista, lisää turvattomuuden tunnetta ja heikentää luottamusta palvelujärjestelmään. Lisääntyneellä turvattomuuden kokemuksella on yhteys palvelutarpeeseen ja kustannuksiin.

Nykytilanne kuormittaa erityisesti lapsiperheitä, ikääntyneitä, autottomia, vapaa-ajan asukkaita ja matkailijoita. Samalla se heikentää alueen pito- ja vetovoimaa. Oikea-aikaisen hoidon puute voi johtaa vaivojen pahenemiseen, raskaampaan hoitoon ja Joensuun päivystyksen tarpeettomaan kuormittumiseen, vaikka osa tilanteista olisi hoidettavissa perustason kiirevastaanotolla lähempänä asukasta.

Taloudellisessa tarkastelussa on huomioitava myös hyvinvointialueiden välinen asiakasliikkuvuus. Erityisesti Valtimon suunnalla Kainuun palvelut voivat näyttäytyä saavutettavampina kuin Joensuu. Jos asukkaita siirtyy käyttämään toisen hyvinvointialueen palveluja saavutettavuussyistä, voi tällä olla myös taloudellisia vaikutuksia Pohjois-Karjalan hyvinvointialueelle.

Nurmeksessa on kuitenkin olemassa valmiita rakenteita, joiden varaan toimintamallia olisi mahdollista rakentaa. Sotekeskuksen yhteydessä toimii kuntoutussairaala, ja paikkakunnalla toimii lisäksi ensihoito sekä kotisairaaloiminta. Näiden olemassa olevien toimintojen, tilojen, henkilöstön, työnjaon ja lääkärin konsultaatiotuen varaan olisi perusteltua selvittää mahdollisuus toteuttaa Nurmeksessa kokeiluna rajattu ilta- ja viikonloppuaikainen kiirevastaanotto. Kyse ei olisi täysimittaisen päivystyksen perustamisesta, vaan rajatusta ja kustannusvaikutuksiltaan hallitusta pilottimallista, jossa voitaisiin hoitaa esimerkiksi haavanhoitoa, tikkauksia, hoidon tarpeen arviointia ja muita perustason kiireellisiä tilanteita paikallisesti. Mikäli pilottimalli osoittautuu toimivaksi, sitä voitaisiin arvioinnin perusteella laajentaa tarvittaessa myös Lieksaan ja Kiteelle.

Valmistelussa on perusteltua arvioida myös sitä, voitaisiinko ensihoidon valmiutta, kuntoutussairaalan henkilöstön osaamista ja kotisairaaloimintaa hyödyntää osana kiirevastaanottomallia. Samalla on syytä arvioida, voisiko ensihoidon sijoituspaikan siirtämistä tai ensihoidon ja sotekeskuksen toiminnallisen yhteyden tiivistämistä tarkastella osana toiminnan tarkoituksenmukaista järjestämistä. Tämä voi edellyttää täydennyskoulutusta, osaamisen vahvistamista ja selkeitä toimintaprosesseja.

Näillä perusteilla me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että Pohjois-Karjalan hyvinvointialue

1. selvittää mahdollisuuden käynnistää Nurmeksen soteasemalla rajattu ilta- ja viikonloppuaikainen kiirevastaanotto kokeiluna tai pilottina hyödyntäen olemassa olevia palvelurakenteita, erityisesti sotekeskusta, kuntoutussairaala, ensihoitoa, kotisairaaloimintaa ja lääkärin konsultaatiotukea;
2. arvioi, voidaanko toimintamalli toteuttaa mahdollisimman kustannusneutraalisti tai muutoin ilman merkittäviä lisäkustannuksia henkilöstön työnjakoa, tilojen käyttöä ja toimintaprosesseja uudelleen järjestämällä;
3. selvittää, voitaisiinko ensihoidon valmiutta, kuntoutussairaalan henkilöstön osaamista ja kotisairaaloimintaa hyödyntää osana kiirevastaanottomallin toteutusta, sekä arvioi, voisiko ensihoidon sijoituspaikan siirtämistä tai ensihoidon ja sotekeskuksen toiminnallisen yhteyden tiivistämistä tarkastella osana toiminnan tarkoituksenmukaista järjestämistä;
4. arvioi toimintamallin kokonaistaloudelliset ja toiminnalliset vaikutukset, mukaan lukien pitkät asiointi- ja kuljetusmatkat, Joensuun päivystyksen kuormitus, hoidon viivästymisestä aiheutuvat kustannukset, väestön lisääntyneen turvattomuuden kokemuksen vaikutukset palvelutarpeeseen ja kustannuksiin sekä mahdollinen asiakasvirtojen siirtyminen toisen hyvinvointialueen palveluihin;
5. tuo aluevaltuustolle esityksen konkreettisesta pilottimallista ja sen edellyttämästä koulutuksesta siten, että toiminta voidaan käynnistää Nurmeksessa mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään vuoden 2027 aikana, sekä arvioi pilotin tulosten perusteella mahdollisuutta laajentaa toimintamallia tarvittaessa Lieksaan ja Kiteelle.

Allekirjoitukset ja nimenselvennykset

Tarja Hyykky	Anni Järvinen	Maija Kuivalainen
Sari Huovinen	Jussi Hermaja	Tuula Pakarinen
Erika Eronen	Teija Alanen	Tuija Brax
Virve Mikkonen	Anu Honkanen	Petteri Tahvanainen
Alia Dannenberg	Osmo Pirhonen	Lahja-Elina Vatanen
Sari Kangas	Sanna Kosonen	Ja 3 tunnistamatonta